

9 класс

Нохчийн меттан йиллина урок



«9 классехъ чолхечу предложених лаьцна
1амийнарг карладаккхар а, т1еч1аг1дар
а»

Нохчийн меттан а, литературан
а хьехархо Магомедов Сайдхьусайнан
Падам



*1аьнах ма кхера: цунна т 1аьххье
б 1аьсте йог 1уш ю,*

*гуьйренах кхера: цунна т 1аьхъа 1а
дог 1уш ду.*

(Вайнехан алар)



Ловзар. Д1анисде шайн терхи т1е. Х1ара бакъо стенан ю?



1) Элпаш а, церан нийсаяздар а
1амадо-

2) Меттан дерриге а аьзнаш
1амадо -

3) Дешнийн цхъанакхетарш а,
предложенеш а 1амайо -

4) Меттан дерриге а дешнаш
1амадо -

5) Дешан а х1оттам а,
кхолладалар некъаш а 1амадо
-

6) Къамелан дакъош 1амадо -

- (фонетика)
- (синтаксис)
- (графика)
- (марфологи)
- (лексика).
- (дошкхолладалар)



• *Нийса жопаш:*

- 1) Элпаш а, церан нийсаяздар а ---- (графика)
1амадо
- 2) Меттан дерриге а аьзнаш ---- (фонетика)
1амадо
- 3) Дешнийн цхъанакхетарш а, ---- (синтаксис)
предложенеш а 1амайо
- 4) Меттан дерриге а дешнаш ---- (лексика)
1амадо
- 5) Дешан а х1оттам а, кхолладалар ---- (дошкхолладалар)
некъаш а 1амадо
- 6) Къамелан дакъош ---- (морфологи)
1амадо



Х1ун ду х1окху шина декъа юкъахь юкъара?(проблема)



1) Х1орд ловза а баьлла,
х1урдакема доьхна. Цу т1ера
цхъа стаг х1урдо цхъана
г1айре

т1е юьстахкхоьссина. Оцу
г1айре т1ехь шаберш зударий
хилла, юкъахь цхъа а борша
стаг а воцуш. И зударий ч1ог1а
хаза хилла, цхъа а ирча ю
аьлла билгалъяккха зуда
йоцуш.Зударша сацам бина и
стаг, зуламе валале,
ирахъолла. Цу стага зударшка
цхъа х1ума аьлла. Зударша
цул т1аьхъа ца вуьйш витина
и стаг.

2) Суна хезнера, театрехь
кестта «Бож-1ела»
спектакль х1оттор ю
бохуш.





Тобанашкахь болх



**-Йолийна чолхе-карара предложенеш
т1етухучу предложенешца чекхъяха.**



- 1) Т1аккха цунна дагадеара, (х1ун?)
- 2) (х1ун бахъана долуш?), со школе д1а ца ийцира-кх деша.
- 3) Г1аларчу девеше, (х1ун?) аьлла, хаам бира нанас.



1) Т1аккха цунна дагадеара, шен кхана
мангала ваха дезар.

2) Йоза ца хаъа аьлла, со школе д1а ца
ийцира-кх деша.

3) Г1аларчу девеше, деша вог1у аьлла,
хаам бира нанас.



Шишша цхъаъна болх:



«Ас д1алур ю ПКЭ» белхан тептар т1ера 11 т1едиллар кхочушде. (ПКЭ-на кечам бар)



- 1) 3,4 вариантaш
- 2) 5,6 вариантaш



Нийса жoъпаш:

3-9

4-9

5-24

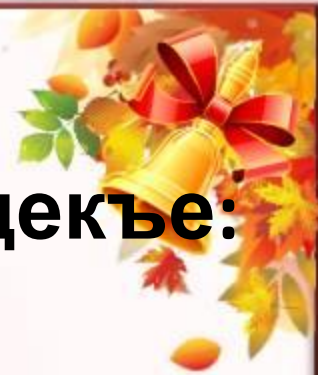
6-3



Ша-ша бен болх

Чолхе предложенеш екъало кхаа декъе:

- *Нийса доцург харжа:*
- 1) чолхе-цхъаьнакхетта предложенеш;
- 2) чолхе-карара предложенеш;
- 3) юьхъан предложени;
- 4) хуттургаш йоцу чолхе предложенеш.



Нийса доцург харжа:

- 1) чолхе-цхъаьнакхетта предложенеш;
- 2) чолхе-карара предложенеш;
- 3) юьхъан предложени;**
- 4) хуттургаш йоцу чолхе предложенеш.



Жам1ийн диагностика.(ша-ша болх бар)



1)Воккхачу дадас меллаша корта те1абора, амма цхъа дош ца элира. - предложени муьлхачу тайпана ю?

1) цхъалхе, цхъанатайпанарчу меженашца

2) чолхе-карара

3) хуттургаш йоцу чолхе

4) чолхе-цхъаьнакхетта



2. Нехан шуьнехь кьонах а верстар вац, нехан хьаьвди т1ехь дин а берстар бац. - предложени муьлха тайпана ю:

- 1) чолхе - карара
- 2) хуттургаш йоцу чолхе
- 3) чолхе-цхьаьнакхетта
- 4) цхьалхе, цхьанатайпанарчу меженашца



**3.Олдам шайн куьпахъ а г1араваьллера, гуттар а ойланаш
еш, г1ийла ву бохуш. - предложенера т1етуху предложени
муьлха тайпана ю?**

- 1) къастаман ю
- 2) 1алашонан ю
- 3) кхачаман ю
- 4) даран суьртан ю



1амийнарг т1еч1аг1дар.

- Стенах олу синтаксис?
- Чолхе предложени муълхачух олу?
- Чолхе предложени муълхачу
дакьошка декъало?



Дешнийн дошам

Хилча ледара ду эхь;
Ма латталаш 1индаг1ехь,
Хьалакарчаде шайн пхьош.,-
Болх бан делла вайна **(ДОШ)**



зезагийн ц1ерш йовзийтар



- ровзан -
- банату -
- **жовзан-**
- **пет1амат-**
- байса -
- бантуси-
- к1айдарг-
- роза
- пион
- **лилия**
- **мак**
- авран
- лекарственный
- **камелия**
- **ромашка**





ровзан



банату



жовзан



пет1амат



байса



бантуси



к1айдарг





Рефлекси (чекхъяха предложенеш)

Вай урок чекхъяла герга яхна, суна ала лаба....

Собга уггар ч1ог1а даделларг ...

Суо х1ун бахъана долуш хаставо ас?...

Сайн накъостий х1ун бахъана долуш хастабо ас?...

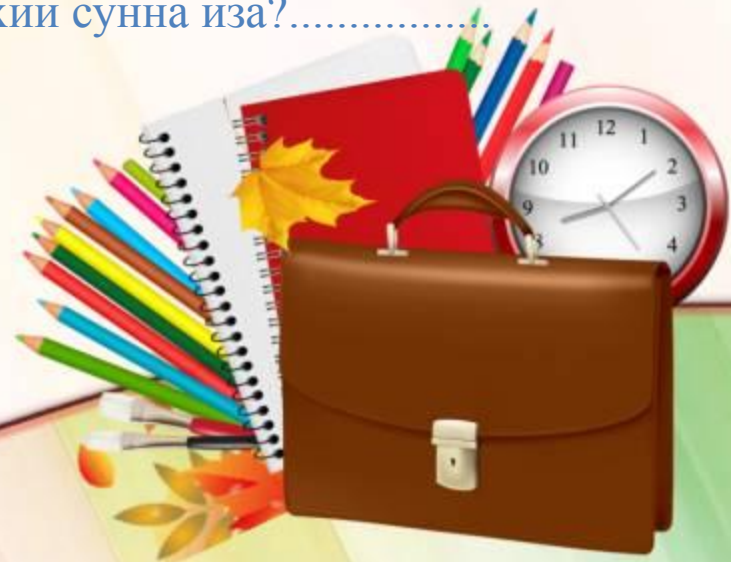
Х1ун хии суна?.....

Стенах цецвели со?...

Суна дуьххъара хии...

Суна хетарехъ,х1ун ца дадели собга?Х1унда ца хии сунна иза?.....

Суна урок хаза хийти....



Ц1ахь бан болх балар:

**чолхечу предложенех 1амийнарг
карладаккха;
шардар**



«Йист йоцу х¹орд санна, бу
хьуна шорта

Ша хууш волчунна вайн
нохчийн мотт...»

(Ш.Арсанукаевн)



Баркалла!

